

Määräykset ja ohjeet 2/2016 Rahoitussektorin kirjanpito, tilinpäätös ja toimintakertomus

Yhteenveto ja palaute lausunnoista

Viittaus	Kommentit perusteluineen (ja mahdollinen muutuiluehdotus)	Finanssivalvonnan vastaus
Suomen Pankki	Ei lausuttavaa.	
Finanssiala ry / Yleiset kommentit	Finanssiala pitää määräyksiin ja ohjeisiin tehtyjä päivityksiä hyvinä ja selkeyttä lisäävinä. Finanssiala ry:n (FA) mielestä muutokset tulevat yleisesti poistamaan turhia kansallisessa sääntelyssä sovellettavien IFRS-standardien ja kansallisten periaatteiden välisiä eroja, lisäämään tilinpäätöstietojen luotettavuutta ja vähentämään ajan saatossa eri sääntömuutosten yhteydessä kumuloituneen epäolennaisen tiedon määrää. Määräyksiin ja ohjeisiin tehtyihin päivityksiin sisältyy monia hyviä muutoksia. FA toivoo, että määräyksiin ja ohjeisiin sisällytettäisiin toteama siitä, että tilinpäätös sisältäisi kullekin luottolaitokselle olennaiset ja merkitykselliset tiedot (vrt. KPL 3 luku 2 § ja 2a§). FA toivoo myös, että Finanssivalvonta täsmentäisi vielä antamiensa ohjeiden luonnetta. Valvojan antamat ohjeet mielletään yleisesti sitoviksi.	Finanssivalvonta toteaa, että kirjanpitovelvollisen tilinpäätöksen informaation olennaisuudesta säädetään kirjanpitolaisissa, mitä kirjanpitovelvollinen itse arvioi laatiessaan tilinpäätöksiä julkaistavaksi. Finanssivalvonta toteaa, ettei se voi ottaa kantaa olennaisuuteen yksittäisen tilinpäätöksen laatijan tai yksittäisen tilinpäätösasian osalta. Finanssivalvonnan määräysten ja ohjeiden oikeudellinen luonne ilmenee Finanssivalvonnan verkkosivuilta kohdassa ”Sääntely” ja ”Määräysten ja ohjeiden oikeudellinen luonne”.

SP/FIVA-EI RAJOITETTU
Julkinen

	FA toivoo myös, että Finanssivalvonta ottaisi huomioon/tarkentaisi voimaantuloon liittyviä seuraavia asioita: • Onko 1.1.2023 voimaan tulevien säännösten/vaihtoehtojen aikaisempi soveltaminen sallittua jo vuoden 2022 tilinpäätöksissä? • Vanhat rahoitussektorin kirjanpidon, tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen määräykset ja ohjeet tulisi olla edelleen saatavilla ainakin vuoden 2022 tilinpäätöstä valmistellessa uuden 1.1.2023 voimaan tulevan sääntelymuutosten rinnalla. • Tulisi antaa selkiytys siitä, että muutoksen voimaantulo 1.1.2023 ei kuitenkaan velvoita 1.1.2023 jälkeen julkistettavia vuoden 2022 tilinpäätöksiä. FA ehdottaa, että määräyksiin ja ohjeisiin, esimerkiksi alalukuun 12.1. "Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet" sisällytettäisiin selkiennyttävä lause tilinpäätöksessä esitettävistä kullekin laitokselle olennaisista ja merkityksellisistä tiedoista (vrt. KPL 3 luku 2§ ja 2a§). Kommentti ei kuitenkaan poissulkisi laitoksen mahdollisuutta esittää tilinpäätöksessään määräyksinä ja ohjeina edellytetyt kaikki liitetiedot, eli myös ne, mitkä eivät ole kyseiselle laitokselle merkityksellisiä. Tämä selkiyttäisi myös keskusteluja tilintarkastajien kanssa.	Määräykset ja ohjeet tulevat voimaan 1.1.2023 ja niitä sovelletaan siitä lähtien. Vuotta 2022 koskevat määräykset ja ohjeet siirretään Finanssivalvonnan sivuilla "edellinen versio" -kohtaan, jolloin se on edelleen saatavilla. 1.1.2023 voimaan tulevat määräykset ja ohjeet eivät velvoita vuoden 2022 tilinpäätöksen laatijoita. Kirjanpitovelvollisen tilinpäätöksen informaation olennaisuudesta säädetään kirjanpitolaissa, mitä kirjanpitovelvollinen itse arvioi laatiessaan tilinpäätöksiä julkaistavaksi. Finanssivalvonta toteaa, ettei se voi ottaa kantaa olennaisuuteen yksittäisen tilinpäätöksen laatijan tai yksittäisen tilinpäätösasian osalta.
--	--	--

SP/FIVA-EI RAJOITETTU
 Julkinen

	FA huomauttaa, että määräysten ja ohjeiden sivulla 2 annettava linkki määräysten ja ohjeiden oikeudellisen luonteen selvityksestä ei avaudu/on vanhentunut. Ohjeiden oikeudellisen luonteen selventäminen olisi toivottavaa (vrt. ohjeena annettavat kansainväliset pakottavat suositukset/ohjeena annettavat eivervoittavat toimintaohjeet).	Finanssivalvonta päivittää linkin määräyksiin ja ohjeisiin.
Finanssiala ry / Luku- kokohtaiset kom- mentit		
Luku 11 Taseen ja tuloslaskelman kaavojen täyttäminen, kohdat 120-124	FA:n mukaan on hyvä, että Valtiovarainministeriö ja Finanssivalvonta ovat päivittäneet tuloslaskelman kaavoihin kansallisesti-kin käytetyt termit, joita yleisesti käytetään IFRS-konsernituloslaskelmissa ja -liitetiedoissa. Tiedustellemmekin, onko Finanssivalvonnalla erityinen syy jättää vanhat, jo korvatut tulosrivit Arvopaperikaupan nettotuotot ja valuuttatoiminnan nettotuotot edelleen väliotsikkoina näkyviin. Kyseiset termit on korvattu tuloslaskelmassa sekä liitetiedoissa IFRS 9-luokitteluun viittaavalla termillä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjatut rahoitusvarojen nettotuotot, johon näihin kirjatut erät jatkossa sisältyvät. Väliotsikot jäävät hieman irralliseksi asiayhteydestä ja voivat herättää epätietoisuutta, mitä väliotsikoilla tarkoitetaan.	Finanssivalvonta toteaa, että väliotsikkoon sisältyvät erät ovat säilyneet ennallaan, minkä vuoksi väliotsikot on säilytetty.

SP/FIVA-EI RAJOITETTU
 Julkinen

	FA esittää kyseisten otsikkojen poisjättämistä selkeyden vuoksi. Jos Finanssivalvonta kuitenkin katsoo perusteluissaan hyväksi jättää myös vanhat otsikot näkyviin, tulisi niiden alla olevissa määräyskohdissa (kohdat 120, 121,123 ja 124) kuitenkin selkeästi viitata varsinaiseen tulosriviin, eli tässä tapauksessa käyttöön otettuun IFRS-luokittelutermiin, eikä vanhaan termistöön.	
Luku 11 Taseen ja tuloslaskelman kaavojen täyttäminen, kohta 124	Kohdassa (124) käytetty termi ”Käypään arvoon muun laajan tuloksen erien kautta luokiteltujen rahoitusvarojen...” ei sellaiseen vastaa kansallisessa sääntelyssä käytettyä termistöä, eikä selkeästi kerro mitä varsinaista erää tarkoitetaan. Finanssivalvonnan tulee täsmentää määräystään joko ”Käypään arvoon muun laajan tuloksen eriin IFRS 9.4.1.2A mukaisesti luokiteltujen...” tai ”Käypään arvoon muun laajan tuloksen eriin IFRS 9.4.1.4 mukaisesti luokiteltujen...” tai ”...Käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta luokiteltujen...”, jotta se vastaa muualla määräyksissä ja ohjeissa sovellettuja termejä.	Finanssivalvonta muuttaa kohdan (124) seuraavasti: Käyvän arvon rahaston kautta kirjattujen rahoitusvarojen kurssierot kirjataan tulosvaikutteisesti lukuunottamatta kappaleissa IFRS9.B5.7.2 ja IFRS9.B5.7.3 mainittuja erä.
Luku 11 Taseen ja tuloslaskelman kaavojen täyttäminen, kohdat 125-126	FA tiedustele Finanssivalvonnalta, miksi se katsoo vanhan otsikoinnin jättämisen näkyviin myös suojauslaskennan nettotuotosten osalta lukuun 11 (s.77–78) tarpeelliseksi, vaikka siihen kuuluvat erät sisältyvät uudelleen nimettyyn tulosrivierään. FA esittää selkeyden vuoksi kyseisen otsikon poisjättämistä. Jos Finanssivalvonta kuitenkin katsoo perusteluissaan hyväksi jättää myös vanhan otsikon näkyviin, tulisi sen alaisissa määräyskohdissa (kohdat 125 ja 126) kuitenkin selkeyden vuoksi viitata varsinaiseen uuteen tulosriviin.	Finanssivalvonta toteaa, että väliotsikkoon sisältyvät erät ovat säilyneet ennallaan, minkä vuoksi väliotsikot on säilytetty.

SP/FIVA-EI RAJOITETTU
 Julkinen

Luku 12 Liitetiedot, kohta 8	Kohdassa (8) on Valtiovarainministeriön asetuksen luottolaitoksen ja sijoituspalveluyrityksen tilinpäätöksestä, konsernitilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta 76/2018 (tilinpäätös- ja toimintakertomusasetus) 17§ 1 mom. 1 annettu Finanssivalvonnan määräyksenä. Määräysten ja ohjeiden kohdassa tulisi viitata varsinaiseen kyseiseen VM:n asetuskohtaan ja teksti tulisi olla vapaata tekstiä.	Finanssivalvonta muuttaa kyseisen kohdan siten, ettei se ole määräyksenä.
Luku 12 Liitetiedot, kohta 12	Finanssivalvonta on jättänyt kohdan (12) ohjetaulukkoon lisäsääntelynä jaottelun kotimaisiin ja ulkomaisiin luottolaitoksiin. Jotta liitetieto olisi yhtenäisesti ymmärrettävä, tulisi määräyksissä ja ohjeissa antaa määritelmät siitä, mitä luottolaitoksia tulee liitetiedossa pitää kotimaisina ja mitä ulkomaisina, tai vastaavasti jättää kyseinen jaottelu kokonaan pois.	Finanssivalvonta toteaa, että luottolaitoksen ja ulkomaisen luottolaitoksen määritelmä säädetään luottolaitoslaissa.
Luku 12 Liitetiedot, kohta 29	Finanssiala on samaa mieltä luvun ohjeena olevan 12.3.6 Osakkeet ja osuudet taulukon selkiyttämistä. FA kuitenkin tiedustele osakelainauksen kohteena olevien erien sarakkeeksi jätetyn tiedon tarpeellisuudesta tässä yhteydessä. Osakelainauksesta edellytetään tarkempia liitetietoja luvuissa 12.3.25 Arvopaperilainaus ja 12.3.26 Arvopapereiden takaisinostosopimukset. Tietovaatimusten selkeä ryhmittely tässäkin asiassa vastaisi myös Finanssivalvonnan jo toteuttamaa selkiytystä muualla. Esimerkiksi samaan konserniin kuuluvien yritysten kanssa tehtyjen liiketoimien liitetietovaatimukset on kohdistettu lukuun 12.6.2.	Finanssivalvonta toteaa, että tieto osakelainauksen kohteena olevista eristä on tarpeellinen.

SP/FIVA-EI RAJOITETTU
 Julkinen

	FA tiedustelelee vielä perustetta kaupankäyntitarkoituksessa pidettävien osakkeiden esittämiseen erillisessä sarakkeessa ohjeissa. Se ei ole IFRS 9-luokitteluvaatimusten mukainen.	Finanssivalvonta toteaa, että tieto kaupankäyntitarkoituksessa pidettävistä osakkeista on tarpeellinen, koska erään voi kirjata käypään arvoon tulosvai- kutteisesti ilman kaupankäyntitarkoitusta.
Luki 12 Liitetiedot, kohta 71 ja 74	Kohtaan (71) on määräyksenä lisätty viittaus tilinpäätös- ja toimintakertomusasetukseen jätettyyn liitetietovaatimukseen ja otella julkisesti noteeratut ja muut arvopaperit rahoitusväli- neryhmittäin. FA huomauttaa, että pelkkää tilinpäätös- ja toimintakertomusasetuksen pykälän toistamista ei voi antaa Finanssivalvonnan määräyksenä. Kohdasta puuttunee Finanssivalvonnan selkeä viittaus IFRS 13:een? FA toivookin, että määräyksessä viitattaisiin selkeämmin siihen, että IFRS 13 käyvän arvon hierarkian esittämisvaatimus täyttää tämän tilinpäätös- ja toimintakertomusasetuskohdan, jopa tarkemmalla tasolla. Kohdassa (74) tulisi viitata tilinpäätös- ja toimintakertomusasetuksen 17§:n 1 mom. 4 kohtaan. (kohdan (14) sijasta), jos sillä viitataan käypiin arvoihin ja kirjanpitoarvoihin.	Finanssivalvonta muuttaa kohdan (71) siten, ettei se ole määräyksenä. Finanssivalvonta toteaa, että vaatimus jaotella julkisesti noteeratut ja muut arvopaperit perustuu VM:n asetukseen. Finanssivalvonta ei voi ottaa kantaa siihen, täyttääkö IFRS 13 käyvän arvon hierarkiasta esitetyt tiedot VM:n asetuksen 17§ 1 mom 14 kohdan vaatimukset yksittäisen tilinpäätöksen laatijan osalta. Finanssivalvonta korjaa kohdan (74).
Luku 12 Liitetiedot, kohta (84)	Kohtaa (84), mitä säädellään tilinpäätös- ja toimintakertomusasetuksen 16 1 mom. 10 kohdassa ei voida antaa määräyksissä ja ohjeissa Finanssivalvonnan määräyksenä. Kohdassa tulisi lisätä viittaus kyseiseen tilinpäätös- ja toimintakertomusasetuksen kohtaan ja sen tulisi olla vapaata tekstiä.	Finanssivalvonta muuttaa kyseisen kohdan siten, ettei se ole määräyksenä.

SP/FIVA-EI RAJOITETTU
 Julkinen

Luku 12 Liitetiedot, kohdat (40), (41), (90) ja (91)	FA pitää hyvänä Finanssivalvonnan antamaa mahdollisuutta sisällyttää oman tulos- ja taserivin sijaan epäolennaiset leasing-erät aineellisiin hyödykkeisiin sekä liiketoiminnan muihin tuotoihin. Luvussa 12.3.10 Leasingkohteet kohdan (40) määräys ja kohdan (41) ohje ovat osittain päällekkäiset. Myös luvussa 12.4.2 Leasingtoiminnan nettotuotot kohdat (90) ja (91) ovat osittain päällekkäiset. FA pyytää selkiyttämään kyseisiä kohtia sekä tiedustele erissä edellytettyä tarkkuustasoa, kun kysymyksessä on epäolennaisten, merkitykseltään vähäisten leasing-erien liitetietojen antaminen.	Finanssivalvonta selkeyttää kohtia (40), (41), (90) ja (91). Kirjanpitovelvollisen tilinpäätöksen informaation olennaisuudesta säädetään kirjanpitolaissa, mitä kirjanpitovelvollinen itse arvioi laatiessaan tilinpäätöksiä julkaistavaksi. Finanssivalvonta toteaa, ettei se voi ottaa kantaa olennaisuuteen yksittäisen tilinpäätöksen laatijan tai yksittäisen tilinpäätöksen osalta.
Luku 12 Liitetiedot, kohta (100)	Tuloslaskelman liitetiedoissa suojauslaskennan nettotulos on pidetty ennallaan sillä muutoksella, että tiedot on sisällytetty uudelleen nimetyn tulosrivin alle luvussa 12.4.5 kuten FA on aiemmin ehdottanut. FA haluaisi kuitenkin tuoda esiin, että tähän liittyvä liitetietovaatimus sisältyy myös Finanssivalvonnan määräyksenä 12.3.9 ”Suojauslaskennasta esitettävät tiedot”-lukuun kohtaan (36), jossa on määrätty annettavan liitetiedot suojauslaskennan vaikutuksista sen taloudelliseen asemaan ja tulokseen ja joihin myös käyvän arvon suojauslaskennan muutoksesta ja suojauslaskennan tehottomuudesta annettavat tiedot kuuluvat. Kyseistä 12.3.9 lukua voidaan määräyksissä ja ohjeissa pitää suojauslaskennan liitetietomääräyksistä annettuna kokoomalukuna. FA ehdottaa, että kohdan (100) käyvän arvon suojauslaskennan liitetietovaatimus (VMA 16§1.5) linkitetään asiallisesti yhteen luvun 12.3.9. kohdan (39) kanssa. Samoin Finanssivalvonta on toiminut jo IFRS 13:n käyvän arvon hierarkian ja	Finanssivalvonta toteaa, että määräysten ja ohjeiden luku 12 on jaettu taseen ja tuloslaskelman liitetietoihin. Suojauslaskennan nettotulos on muutettu väliotsikoksi erän sisältyessä uudelle tulosriville ”käypään arvoon tuloslaskelman kautta kirjattujen rahoitusvälineiden nettotuotot”.

SP/FIVA-EI RAJOITETTU
Julkinen

	VM:n liitetietovaatimuksen 17§ 1.4 julkisesti noteerattavien ja muiden arvopaperien kohdalla. Suojauslaskennassa olevien suojausinstrumenttien käyvän arvon muutosten tehottoman osuuden määrä olisi siten mahdollista kertoa erikseen joko tässä liitetiedossa tai suojauslaskennasta annettavissa liitetiedoissa.	
Luku 15 Liitteet: taseen ja tuloslaskelman kaavat	FA huomauttaa, että taseen ja tuloslaskelmakaavojen muutoksen jälkeen ei ole merkitty, milloin muutos on annettu ja milloin se tulee voimaan (Annettu xx. xx. voimaan 1.1.2023.), niin kuin muissa päivityksissä varsinaisessa tekstissä. FA esittää, että tehtyjen muutosten päiväykset lisättäisiin myös kyseisille pää-laskelmariveille.	Finanssivalvonta toteaa, että selkeyden vuoksi muutosmerkintöjä ei sisällytetä tase- ja tuloskaavoihin. Muutosten peruste on merkitty muutoshistoriaan lukuun 16.